

Ülevaade Riigikogu XIII koosseisu väliskomisjoni III istungjärgu tööst 11. jaanuar-11. september 2016

Koosseis ja koosseisumuudatused

Esimees: Sven Mikser (SDE)
Aseesimees: Enn Eesmaa (KE)
Liikmed: Andres Herkel (EVA)
Eerik-Niiles Kross (RE)
Juhan Parts (IRL)
Keit Pentus-Rosimannus (RE)
Henn Põlluaas (EKRE)
Anne Sulling (RE)
Vladimir Velman (KE)

Istungite arv

11. jaanuar 2015 toimus Riigikogu XIII koosseisu väliskomisjoni III istungjärgu esimene istung, kus jätkas väliskomisjoni esimehena Sven Mikser (Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon) ja aseesimehena Enn Eesmaa (Eesti Keskerakonna fraktsioon).

Ajavahemikul 11. jaanuar kuni 16. juuni 2016 toimus **47** istungit (sh 1 erakorraline istung 26.02.2016, avalikke istungeid ei olnud), sealhulgas 3 ühisistungit Euroopa Liidu asjade komisjoniga, 2 ühisistungit riigikaitsekomisjoniga, 2 ühist väljasõiduistungit väliskomisjoni ja riigikaitsekomisjoniga Kaitseväge Peastaapi ning 1 väljasõiduistung Teabeametisse.

Riigikogu III ja IV istungjärgu vahelisel ajal toimus 5 istungit (sh 1 erakorraline istung 01.07.2016, 1 avalik ühisistung Euroopa Liidu asjade komisjoniga 27.06.2016). Väliskomisjon korraldas ka 22. jaanuaril kohtumise Välisministeeriumi juhtkonnaga ja 23. augustil kohtumise Eesti välisesinduste juhtidega.

Ühisistungid, väljasõiduistungid ja avalikud istungid

- *Ühisistung riigikaitsekomisjoniga.* Kuulati informatsioon julgeolekuolukorra arengutest (26.01.2016);
- *Ühisistung Euroopa Liidu asjade komisjoniga.* Arutati Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu (arenguministrid) 1.-2. veebruari 2016 mitteametlikul kohtumisel ja välisasjade nõukogu (kaubandus) 2. veebruari 2016 mitteametlikul kohtumisel (29.01.2016);
- *Ühisistung Euroopa Liidu asjade komisjoniga.* Arutati Eesti seisukohti Euroopa Liidu kaitseministrite 4.-5. veebruari 2016 mitteametlikul kohtumisel ja välisministrite 5.-6. veebruari 2016 mitteametlikul kohtumisel (01.02.2016);

- *Väliskomisjoni ja riigikaitsekomisjoni ühine väljasõiduistung Kaitseväge Peastaapi.* Kuulati ülevaadet Eesti kaitseväge üksuste osalemisest rahvusvahelistel missioonidel (12.02.2016);
- *Ühisistung riigikaitsekomisjoniga.* Arutati Eesti julgeolekupoliitika aluste koostamise põhimõtteid (22.02.2016);
- *Väliskomisjoni ja riigikaitsekomisjoni väljasõiduistung Kaitseväge Peastaapi.* Kuulati informatsiooni Eesti kaitseväge üksuste osalemisest rahvusvahelistel missioonidel. Kuulati ülevaadet NATO kaitseministrite 10.-11. veebruari 2016 kohtumisest ja arutati NATO Varssavi tippkohtumise ettevalmistamist (08.03.2016);
- *Ühisistung Euroopa Liidu asjade komisjoniga.* Arutati Eesti seisukohti 17.-18. märtsi 2016 Euroopa Ülemkogul (14.03.2016);
- *Väliskomisjoni väljasõiduistung Teabemetisse* (24.03.2016);
- *Avalik ühisistung Euroopa Liidu asjade komisjoniga.* Kuulati ülevaadet Ühendkuningriigis toimunud Euroopa Liidu referendumist ja arutati Eesti seisukohti Euroopa Ülemkogu 28.-29. juuni 2016 kohtumisel (27.06.2016).

Eelnõud

Istungjärgu alguses oli menetluses 1 eelnõu: Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Eesti-Vene riigipiiri lepingu ning Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Narva ja Soome lahe merealade piiritlemise lepingu ratifitseerimise seaduse eelnõu (108 SE), mille esimene lugemine läbiti 25. novembril 2015.

Istungjärgu lõpus oli menetluses 3 eelnõu: Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Eesti-Vene riigipiiri lepingu ning Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Narva ja Soome lahe merealade piiritlemise lepingu ratifitseerimise seaduse eelnõu (108 SE); Vabariigi Valitsuse k.a 16. mail algatatud Eesti Vabariigi ja Gruusia vahelise investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingu ning selle muutmise protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu (242 SE); Vabariigi Valitsuse algatatud välisteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (241 SE).

Ühtegi tagasilükatud, tagasivõetud või lõpphääletusel vastu võtmata jäänud eelnõud ei olnud.

Algatatud eelnõud:

- Väliskomisjoni algatatud seaduse eelnõu: väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmine (07.06.2016).

Vastu võetud eelnõud:

- 66 Riigikogu liikme poolt k.a 9. märtsil algatatud Riigikogu avaldus "Ebaseaduslikult vangistatud Nadia Savtšenko vabastamise toetuseks" 195 AE, vastu võetud 15.03.2016

Arvamuse andmised

- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu terrorismivastast võitlust käsitleva direktiivi eelnõu COM(2015) 625 kohta. Arutati 09.02.2016 istungil.
- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Prantsuse rahvusassamblee ettepanek EL riikide rahvusparlamentide ühiseks pöördumiseks Euroopa Komisjoni poole korporatiivset sotsiaalset vastutust sätestava õigusakti eelnõu algatamiseks. Arutati 09.02.2016 istungil.
- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Liidu välispiirihalduse paketi COM(2015) 668, COM(2015) 679; COM(2015) 671; COM(2015) 673; COM(2015) 669; COM(2015) 667 kohta. Arutati 18.02.2016 istungil.
- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Türgi pagulasrahastu rakendamise kohta C(2015)9500. Arutati 22.03.2016 istungil.
- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Liidu gaasivarustuskindluse paketi kohta COM(2016) 49, COM(2016) 51, COM(2016) 52, COM(2016) 53. Arutati 19.04.2016 istungil.
- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja seadusliku rände soodustamise teatise, Eurodac määruse muudatuse, EASO mandaati kehtestava määruse ning Dublini määruse muutmise eelnõude COM (2016)197, COM(2016)270, COM(2016)271, COM(2016)272 kohta. Arutati 13.06.2016 istungil.
- Väliskomisjon andis arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Liidu sisejulgeoleku ja piirihalduse IT süsteemide paketi COM(2016)194, COM(2016)196, COM(2016)205 kohta. Arutati 13.06.2016 istungil.

Seisukohtade võtmised

- Väliskomisjon võttis seisukoha, mis käsitleb Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide vahelist partnerlust pärast 2020. aastat. Arutati 31.05.2016 istungil.
- Väliskomisjon võttis seisukoha Euroopa Liidu Nõukogu otsuse eelnõu ja nõukogu kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate otsuse eelnõu kohta, millega antakse Euroopa Komisjonile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale mandaat Euroopa Liidu nimel alustada ja pidada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Mehhiko vahel kehtiva üldlepingu uuendamiseks. Arutati 31.05.2016 istungil.
- Väliskomisjon võttis seisukoha Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kolmandate riikide kaupade ja teenuste juurdepääsu kohta liidu riigihangete siseturule ning selliste menetluste kohta, millega toetatakse läbirääkimisi liidu kaupade ja teenuste juurdepääsu

üle kolmandate riikide riigihanketurgudele COM(2016)34 eelnõu kohta. Arutati 6.06.2016 istungil.

- Väliskomisjon võttis seisukoha Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsioonidokumendi kohta, mis käsitleb kolmandate riikide julgeolekut ja arengut toetava suutlikkuse suurendamist. Arutati 09.06.2016 istungil.
- Väliskomisjon võttis seisukoha hübriidohtudega võitlemise ühise raamistiku Euroopa Liidu lahenduse JOIN(2016) 18 kohta. Arutati 12.07.2016 istungil.

Olulise tähtsusega riiklik küsimus

Antud perioodil algatas väliskomisjon 1 olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu: välispoliitika arutelu olulise tähtsusega riikliku küsimusena Riigikogu täiskogul neljapäeval, 11. veebruaril 2016.

Muu tegevus

Väliskomisjon:

- arutas Euroopa Liidu asjade komisjoni kirja (14.12.2015 nr 3-8/15-102/1) Riigikogu alatistele komisjonidele seoses Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise ettevalmistusega (11.01.2016)
- kuulas ülevaadet Eesti ja Ameerika Ühendriikide kahepoolsetest suhetest (12.01.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 18. jaanuari 2016 istungil (14.01.2016)
- kuulas ülevaadet arengutest Poolas ning Eesti ja Poola kahepoolsetest suhetest (14.01.2016)
- kuulas ülevaadet arengutest Lätis ning Eesti ja Läti kahepoolsetest suhetest (18.01.2016)
- kuulas ülevaadet Balti Assamblee Eesti delegatsiooni tegevusest (18.01.2016)
- arutas Saudi Araabia ja Iraani suhteid ning nende suhete mõju piirkonnale (19.01.2016)
- kuulas ülevaadet Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee (ENPA) Eesti delegatsiooni tegevusest (21.01.2016)
- kuulas ülevaadet Vahemeremaade Liidu Parlamentaarse Assamblee (VLPA) Eesti delegatsiooni tegevusest (21.01.2016)
- kuulas ülevaadet OSCE Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni tegevusest (21.01.2016)
- kuulas ülevaadet Parlamentidevahelise Liidu (IPU) Eesti delegatsiooni tegevusest (21.01.2016)
- kuulas ülevaadet arengutest Venemaal ja Eesti-Vene kahepoolsetest suhetest (25.01.2016)
- kuulas ülevaade NATO Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni tegevusest (26.01.2016)

- kuulas ülevaadet arengutest Moldovas (28.01.2016)
- arutas Riigikogu liikmetele saadetud pöördumist (kiri 11.11.2015 nr 1-5/13-140) (28.01.2016)
- arutas Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse lepingu (TTIP) üle (08.02.2016)
- arutas Eesti seisukohti EL välisasjade nõukogu 15. veebruari 2016 istungil (09.02.2016)
- kuulas välisministeeriumi ülevaadet 2015. aasta tegevustest konsulaarvaldkonnas (18.02.2016)
- kuulas ülevaadet arengutest Ukrainas ning Ukraina ja Eesti kahepoolsetest suhetest (18.02.2016)
- arutas Kagu-Eesti piiräärsete elanike piiriületusega seotud küsimusi (07.03.2016)
- kuulas ülevaadet peaministri välissuhtlusest (10.03.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 14. märtsi 2016 istungil (10.03.2016)
- kuulas ülevaadet Eesti välisinvesteeringute ja ekspordi tegevuskava aastateks 2014-2017 „Made in Estonia 3.0“ täitmisest ning põhitegevustest Hiina sihtturul (15.03.2016)
- kuulas regulaarselt informatsioon julgeolekuolukorra arengutest (15.03.2016), (13.06.2016)
- arutas ettevalmistuste üle Eesti Euroopa Liidu eesistumiseks (21.03.2016), (05.04.2016)
- kuulas ülevaadet Euroopa Liidu ja Türgi koostööst rändekriisi leevendamisel (22.03.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Saksamaa Liitvabariigis (04.04.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Türgi Vabariigis, Aserbaidžaaani Vabariigis ja Liibanoni Vabariigis (04.04.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale India Vabariigis, Malaisia Föderatsioonis, Singapuris, Sri Lanka Demokraatlikus Sotsialistlikus Vabariigis ja Myanmaris Liidu Vabariigis (04.04.2016)
- kuulas ülevaadet välisministeeriumi tegevuste järjestamisest ja arengusuundadest (04.04.2016)
- kuulas ülevaadet Ühendkuningriigi 23. juuni 2016 Euroopa Liidu referendumi eelsest olukorrast (05.04.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 18. aprilli 2016 istungil (12.04.2016)
- arutas Eesti Euroopa Nõukogu eesistumise (mai kuni november 2016) ettevalmistamist (12.04.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Leedu Vabariigis (14.04.2016)

- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Katari Riigis (14.04.2016)
- kohtus Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadikuga Kuveidi Riigis ja Araabia Ühendemiraatides (14.04.2016)
- kuulas ülevaadet arengutest Egiptuses ja Etioopias (14.04.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu (kaitseministrid) 19. aprilli 2016 istungil (18.04.2016)
- arutas väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse võimaliku muutmise üle (02.05.2016), (16.05.2016)
- kuulas 2017. aasta riigieelarve välisministeeriumi haldusala prioriteete ja ülevaadet 2016. aasta riigieelarve täitmisest (03.05.2016)
- arutas tegevuskava Eesti kandideerimiseks ÜRO Julgeolekunõukogu mittealaliseks liikmeks aastateks 2020-2021 (03.05.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Islandi Vabariigis ja Norra Kuningriigis (05.05.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Valgevene Vabariigis (05.05.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Gruusias ja Armeenia Vabariigis (05.05.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu (kaubandus) 13. mai 2016 istungil (09.05.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu (arenguministrid) 12. mai 2016 istungil (09.05.2016)
- kohtus Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadikuga Horvaatia Vabariigis ja Sloveenia Vabariigis (12.05.2016)
- kuulas ülevaadet arengutest Itaalias (12.05.2016)
- arutas Eesti seisukohti NATO välisministrite 19.-20. mai 2016 kohtumisel (17.05.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 23. mai 2016 istungil (17.05.2016)
- kuulas ülevaadet Euroopa Liidu sanktsioonidest seoses Venemaa agressiooniga Ukrainas (02.06.2016)
- kohtus Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadikuga Ukrainas (07.06.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Iisraeli Riigis (07.06.2016)
- arutas Eesti seisukohti NATO kaitseministrite 14.-15. juuni 2016 kohtumisel (09.06.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 20. juuni 2016 istungil (14.06.2016)
- arutas Eesti välisesinduste võrgustiku tuleviku üle (14.06.2016)

- kohtus Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadikuga Hiina Rahvavabariigis (14.06.2016)
- kohtus kandidaadiga Eesti Vabariigi erakorralise ja täievolilise suursaadiku ametikohale Mongoolias, Vietnami Sotsialistlikus Vabariigis ja Tai Kuningriigis (14.06.2016)
- osales NATO Staabielemendi (NFIU) hoone avamisel (13.06.2016)
- arutas Eesti seisukohti NATO Varssavi 8.-9. juuli 2016 tippkohtumisel (06.07.2016)
- kuulas ülevaadet 28.-29. juuni 2016 Euroopa Ülemkogust (06.07.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 18. juuli 2016 istungil (12.06.2016)
- arutas Eesti seisukohti Euroopa Liidu välisministrite 2.-3. septembri 2016 mitteametlikul kohtumisel (Gymnich)

Komisjoni välistegevus

- **22.-24.05.2016** toimus väliskomisjoni töövisiit Prantsusmaale, Pariisi

Väliskomisjoni esimehe välislähetused:

Väliskomisjoni esimees **Sven Mikser** osales:

- **15.-17.02.2016** Ühendkuningriigis Wilton Parki rahvusvahelisel julgeolekuseminaril
- **14.03.2016** Helsingis, Soomes NATO teemalisel arutelul
- **06-08.04.2016** Haagis, Hollandis Euroopa Liidu parlamentidevahelisel ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (CFSP/CSDP) konverentsil
- **28.04.2016** Helsingis, Soomes Eesti suursaatkonna korraldataval teavitushommikul Soome ajakirjanikele
- **07-12.05.2016** ühisvisiidil Washingtoni, Ameerika Ühendriikides koos riigikaitsekomisjoni esimehe Marko Mihkelsoniga
- **02.-04.09.2016** Bratislavas, Slovakkias Euroopa Liidu parlamentidevahelisel ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (CFSP/CSDP) konverentsil

Väliskomisjoni liikmete välislähetused:

Väliskomisjoni liige **Eerik-Niiles Kross** osales:

- **22-23.02.2016** Brüsselis, Belgias Balti kohtumisel EL globaalstrateegia teemal ja Euroopa Parlamendi väliskomisjoni ühisistungil rahvusparlamentide väliskomisjonidega (*'Toward the NATO Summit in Warsaw' and 'Conflicts in the MENA region'*)
- **03.03.2016** Moldovas Euroopa integratsiooni teemalisel seminaril

Väliskomisjoni liige **Juhan Parts** osales:

- **24.29.01.2016** Tokyos, Jaapanis Jaapani-Balti seminari

Väliskomisjoni liige **Keit Pentus-Rosimannus** osales:

- **26.02-05.03.2016** välisministri delegatsiooni koosseisus visiidil Austraaliasse ja Uus-Meremaale

Väliskomisjoni liige **Anne Sulling** osales:

- **18.-22.04.2016** Strasbourgis, Prantsusmaal Rahvusvahelise Kosmoseülikooli Executive koolitusprogrammis
- **10.-13.07.2016** töövisiidil Eindhovenisse, Hollandisse tutvumaks innovatsioonipoliitika kogemustega

Väliskomisjoni liikmetega kohtunud välisriikide, rahvusvaheliste ja teiste organisatsioonide esindajad:

- Ameerika Ühendriikide suursaadik James D. Melville, Jr. (21.01.2016)
- Valgevene asevälisminister Alena Kupchina (21.01.2016)
- Austria Vabariigi suursaadik Doris Danler (02.02.2016)
- Ukraina välisministeeriumi kõrgemad ametnikud (11.02.2016)
- Georgia välisminister Mikheil Janelidze (11.02.2016)
- Georgia asevälisminister David Dondua ja tema juhitud delegatsioon (10.03.2016)
- Ukraina valitsuse Euroopa Liidu integratsiooni eest vastutav aseministrite delegatsioon (10.03.2016)
- The Heritage Foundationi president Jim DeMint ja teda saatev delegatsioon (17.03.2016)
- Ameerika Ühendriikide senaator Jeanne Shaheen ja teda saatev delegatsioon (21.03.2016)
- Jordaania Hašimiidi Kuningriigi parlamendi esindajatekoja väliskomisjoni esimees Bassam Alkhaleefah ja teda saatev delegatsioon (04.04.2016)
- Bosnia ja Hertsegoviina välisminister Igor Crnadak (06.04.2016)
- Moldova asepeaminister, välis- ja Euroopa integratsiooni minister Andrei Galbur (13.04.2016)
- Ameerika Ühendriikide suursaadik James D. Melville, Jr (21.04.2016)
- Põhja- ja Baltimaade parlamentide väliskomisjonide esimehed (25.04.2016)
- Euroopa Nõukogu peasekretär Thorbjørn Jagland (26.04.2016)
- Sloveenia suursaadik Robert Krmelj (26.04.2016)
- Jaapani suursaadik Yoko Yanagisawa (29.04.2016)
- Suurbritannia parlamendi delegatsioon sõjalaeva HMS Iron Duke'i pardal (13.05.2016)

- NATO PA kaitse- ja julgeolekukomitee (13.05.2016)
- Soome Vabariigi president Sauli Niinistö (17.05.2016)
- Tšehhi Vabariigi suursaadik Richard Kadlčák (19.05.2016)
- Ungari parlamendi väliskomisjoni esimees Zsolt Németh (26.05.2016)
- Eesti Diplomaatide Kooli kursustel osalevad Afganistani, Kasahstani, Kõrgõzstani ja Tadžikistani diplomaatid (07.06.2016)
- Ukraina välisminister Pavlo Klimkin (09.06.2016)
- Bulgaaria parlamendi esimees Tsetska Tsacheva (13.06.2016)
- Iirimaa suursaadik Frank Flood (14.06.2016)
- Türgi suursaadik Hayriye Kumaşcioğlu (22.07.2016)
- Ameerika Ühendriikide Senati ja Esindajatekoja liikmete delegatsioon (17.08.2016)
- Suurbritannia parlamendi ülemkoja asejuht krahv Howe (18.08.2016)

Ülevaate koostas väliskomisjoni konsultant Laura Särg, september 2016